

Концепція економічного і соціального розвитку Українського товариства глухих на 2016 – 2021 р. р.

1. Розвиток соціальної і правової роботи з членами УТОГ

1.1. Основні проблеми та цілі

Українське товариство глухих – єдина в Україні громадська організація з розгалуженою соціальною і виробничою інфраструктурою, яка комплексно вирішує питання з соціального та правового захисту осіб з інвалідністю слуху, їх адаптації та інтеграції у суспільстві. Напрацьовані УТОГ моделі діяльності базуються на багаторічному досвіді практичного вирішення проблем глухих.

Незважаючи на те, що особам з порушеннями зі слуху державою гарантується надання певного обсягу прав, що передбачені законодавством для громадян України, реалізація цих прав залишається неповною. Зокрема глухі громадяни України ще не можуть:

- отримувати якісні юридичні та правові послуги;
- отримувати якісні державні послуги перекладача жестової мови при вирішенні особистих соціально-побутових і юридичних проблем;
- отримувати адаптовану для сприйняття особами з порушеннями слуху теле-та відеопродукцію з перекладом жестовою мовою та титрами;
- безперешкодно користуватися правом керування власними транспортними засобами;
- отримувати безперешкодну інформацію при користуванні громадським транспортом;
- працевлаштовуватися відповідно до наявного рівня освіти і кваліфікації.

Перспективи подальшого розвитку не виробничих організацій УТОГ залежать від результатів вирішення наступних проблем:

- забезпечення непромислових організацій УТОГ стабільними джерелами фінансування;
- посилення взаємодії обласних організацій УТОГ з місцевими органами влади з питань соціального захисту осіб з порушеннями слуху, участь у регіональних програмах соціального захисту осіб з інвалідністю;
- посилення інформаційно-роз'яснювальної роботи з нечуючими шляхом впровадження у роботу обласних організацій УТОГ інтернет-технологій та використання соціальних мереж;
- виховання кваліфікованого кадрового потенціалу із числа осіб з порушеннями слуху, активного залучення таких осіб до роботи в системі УТОГ і висування їх на керівні посади;
- популяризувати діяльність і здобутки УТОГ у суспільстві шляхом співпраці УТОГ з іншими міжнародними громадськими організаціями з метою обміном досвіду та євроінтеграції осіб з порушеннями слуху.

1.2 Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
1.2.1.	Розробити Комплексні цільові програми з безбар'єрності та поглиблення інтеграції осіб з інвалідністю зі слуху, з фінансової підтримки регіональних організацій та їх структурних підрозділів і забезпечити включення цих програм до відповідних регіональних державних програм.	2016 – 2021
1.2.2.	Для оптимізації податкового навантаження регіональних організацій УТОГ внести необхідні зміни до їх установчих документів: виділити в них цілі роботи, визначити конкретні повноваження і відповідальність керівних органів організацій, джерела утворення доходів і напрями їх використання.	2016
1.2.3.	Підготувати і затвердити заходи з підвищення ефективності використання матеріально-технічної бази регіональних організацій УТОГ та підвідомчих їм структур.	2016 – 2021
1.2.4.	Удосконалити роботу регіональних організацій та підприємств УТОГ щодо використання інтернет-технологій та відеозв'язку у поширенні інформації про роботу УТОГ у соціальних інтернет-мережах.	2016 – 2021
1.2.5.	Розробити Комплексну програму з підготовки керівних кадрів УТОГ із числа осіб з порушеннями слуху на період до 2020 року.	2017
1.2.6.	Для створення і організації навчання резерву кадрів керівників та спеціалістів структурних підрозділів УТОГ з числа глухих працівників, висування їх на керівні посади та на посади фахівців і спеціалістів необхідно:	
а)	затвердити постановою президії ЦП УТОГ резерв кадрів на посади перших керівників структурних підрозділів УТОГ;	2016 – 2021
б)	затвердити постановою президії ЦП УТОГ план заходів з підготовки і підвищення кваліфікації резерву на посади перших керівників структурних підрозділів УТОГ;	2016 – 2021
в)	розробити програму з підготовки і підвищення кваліфікації резерву кадрів на керівні посади та посади спеціалістів із числа працівників з порушеннями слуху на базі КП «НВЦ УТОГ» та забезпечити її виконання.	2017 – 2021
1.2.7.	Забезпечити підготовку і контроль за прийняттям Верховною Радою України проекту Закону України «Про українську жестову мову».	2017 – 2019
1.2.8.	Підготувати проекти законів України про надання особам з інвалідністю зі слуху юридичних і правових послуг, якісного інформування при користуванні транспортом і забезпечити контроль за їх прийняттям Верховною Радою України.	2017 – 2020
1.2.9.	Вирішити питання щодо надання глухим права вільно керувати власними транспортними засобами.	2017 – 2018
1.2.10.	Затверджувати регіональним організаціям УТОГ завдання з самостійно отриманих доходів і забезпечувати контроль за їх виконанням.	2017 – 2021
1.2.11.	Забезпечити у регіональних організаціях УТОГ ведення бухгалтерського обліку за допомогою комп'ютерних програм	2017-2018
1.2.12.	Провести Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Освіта і трудова зайнятість глухих в Україні»	2018
1.2.13.	Забезпечити підтримку та сприяти у роботі Всеукраїнській та місцевим Радам ветеранів УТОГ.	2016 – 2021

2. Вирішення економічних проблем УТОГ

2.1. Основні проблеми та цілі

Підприємства УТОГ за своєю сутністю є соціальними підприємствами. Окрім виробничих завдань, такі підприємства вирішують соціальні, побутові та реабілітаційні проблеми працюючих на них осіб з інвалідністю зі слуху. Підприємства УТОГ – безпосередні учасники і виконавці Державних програм з реабілітації та адаптації осіб з інвалідністю зі слуху, зі створення робочих місць і працевлаштування на них нечуючих. Проте державні органи надають недостатню підтримку підприємствам УТОГ, відсутні державні програми розвитку підприємств УТОГ.

Аналіз результатів роботи виробничих підприємств УТОГ свідчить, що основними недоліками їх діяльності є:

- зростання питомої ваги видатків, пов'язаних з управлінням, контролем за виробничими процесами, забезпеченням охорони і утриманням нерухомого майна;
- недостатня робота з нормування праці, сировини і матеріалів у виробництві, з економії матеріальних і трудових ресурсів;
- значні втрати робочого часу і неоперативність у прийнятті рішень;
- морально застаріла і витратна технологія виробництва продукції;
- неефективне використання нерухомого майна УТОГ, яке перебуває у їх господарському віданні;
- низька конкурентна спроможність продукції, що випускається підприємствами;
- необхідність фінансового забезпечення постійно зростаючих видатків на утримання соціальної інфраструктури (гуртожитків, медпунктів, їдалень);
- заморожування значної частини обігових коштів у дебіторській заборгованості по розрахунках з покупцями;
- залежність від державної підтримки у вигляді пільг з оподаткування;
- недостатня підтримка їх діяльності з боку держави;
- недостатня інноваційна робота підприємств УТОГ і відсутність коштів на її фінансування;
- слабкий кадровий потенціал підприємств УТОГ.

Крім загальних для всіх підприємств УТОГ проблем, потрібно також вирішити галузеві проблеми підприємств деревообробної і металообробної галузей УТОГ, які є збитковими та виготовляють нерентабельну продукцію у малих обсягах, реалізація якої здатна забезпечити відтворення лише видатків на оплату праці працівників.

2.2. Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
2.2.1.	Провести паспортизацію нерухомого майна УТОГ, яке перебуває в управлінні підприємств УТОГ і затвердити плани заходів з підвищення ефективності його використання.	2017-2018
2.2.2.	Розробити Положення про апарат ЦП УТОГ, його функції, основні завдання, оцінку ефективності діяльності і повноваження керівників.	2017
2.2.3.	Розробити і ініціювати прийняття Кабінетом Міністрів України Державної програми підтримки підприємств УТОГ.	2017 – 2018
2.2.4.	Створити в УТОГ структурний підрозділ (СПКТБ?) з розробки нових видів продукції та виробів для впровадження у виробництво на підприємствах УТОГ та з підвищення конкурентоспроможності продукції.	2017
2.2.5.	Активізувати використання у роботі підприємств УТОГ інтернет-технологій, електронної звітності та обліку, електронного внутрішнього документообігу (складання і надання внутрішньої та зовнішньої статистичної, виробничої і бухгалтерської звітності) і листування – з метою зменшення видатків на управління і скорочення часу прийняття управлінських рішень.	2016-2018
2.2.6.	Розробити і забезпечити виконання перспективної комплексної програми розвитку підприємств металообробної і деревообробної галузей УТОГ.	2017 – 2021
2.2.7.	Забезпечити посилення кадрового потенціалу підприємств шляхом:	
а)	підвищення рівня роботи заступників директорів підприємств з навчально-виховної роботи і перекладачів жестової мови у вирішенні соціально-побутових питань та адаптації глухих працівників;	2016 – 2021
б)	подальшого підвищення рівня соціально-побутового та матеріального забезпечення працівників підприємств, у першу чергу тих із них, хто безпосередньо бере участь у підготовці виробництва, виготовленні та реалізації продукції;	2016 – 2021
в)	направлення підприємствами УТОГ глухих працівників на навчання до навчальних закладів різних рівнів акредитації та на курси підвищення кваліфікації;	2016 – 2021
г)	затвердження на президії ЦП УТОГ завдань структурним підрозділам УТОГ з підготовки кадрів на черговий рік;	2017 – 2021
д)	впровадження у практику роботи кадрових служб стажування спеціалістів підприємств на передових підприємствах УТОГ спорідненої галузі виробництва.	2017 – 2021

3. Збереження та розвиток виробничої сфери УТОГ

3.1. Основні проблеми та цілі

Посилення кризових явищ у економіці України істотним чином впливає на діяльність виробничих підприємств УТОГ, а також негативно впливають наступні чинники, у тому числі:

- відсутність у достатній кількості державних та приватних замовлень на виготовлення продукції підприємств УТОГ;
- низька платоспроможність недержавних споживачів продукції підприємств УТОГ та населення;
- постійне зростання цін на сировину, матеріали, енергоносії;
- збільшення на ринку України товарів імпортного виробництва і посилення внутрішньої конкуренції;
- незадовільна та недостатньо ефективна робота служб маркетингу підприємств за відсутності кваліфікованих фахівців з розробки та збуту продукції;
- повільне освоєння і впровадження у виробництво підприємствами УТОГ нових виробів, нової техніки та технологій;
- недостатнє оновлення парку технологічного обладнання;
- незадовільні санітарні умови праці осіб з інвалідністю.

3.2. Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
3.2.1.	Для отримання державних та приватних замовлень необхідно:	
а)	посилити роботу з місцевими органами влади у тому числі: брати участь в розробці місцевих та обласних програм економічного розвитку регіону з метою включення до них підприємств УТОГ;	2016 – 2021
б)	розширити мережу державних та приватних організацій і закладів до яких звертаються підприємства УТОГ з метою отримання замовлень;	2016 – 2021
в)	залучати інвесторів для отримання замовлень на виготовлення продукції або створення спільних виробництв;	2017 – 2021
г)	забезпечити на належному рівні якість виготовленої продукції за державними та приватними замовленнями;	2016 – 2021
д)	забезпечити за рахунок наявних пільг з оподаткування зменшення вартості продукції підприємств УТОГ у порівнянні з вартістю аналогічної продукції, яка виготовляється фірмами-конкурентами.	2016 – 2021
3.2.2.	Для збільшення обсягів реалізації продукції підприємств УТОГ необхідно:	
а)	поліпшити через інтернет рекламу продукції підприємств УТОГ;	2016 – 2021
б)	брати участь у регіональних та міжнародних виставках, ярмарках-продажу – для реалізації і реклами продукції підприємств УТОГ;	2016 – 2021
в)	розширити мережу власних магазинів підприємств УТОГ та забезпечити їх належну роботу;	2016 – 2021

№	Опис заходу	Термін виконання
г)	створити власні інтернет-магазини підприємств УТОГ;	2016 – 2021
д)	оперативно освоювати нові види продукції та забезпечувати їх впровадження у виробництво;	2016 – 2021
е)	своєчасно оновлювати електронні сторінки підприємств УТОГ на офіційному сайті УТОГ;	2016 – 2021
ж)	посилити служби маркетингу на всіх підприємствах УТОГ кваліфікованими спеціалістами.	2016 – 2021
3.2.3.	Для підвищення технічного рівня виробничих процесів та вдосконалення організації праці необхідно:	
а)	проводити технічне переоснащення підприємств УТОГ сучасним устаткуванням, що дасть можливість підвищити продуктивність праці та покращити якість їх продукції;	2016 – 2021
б)	оперативно здійснювати переспеціалізацію окремих підприємств УТОГ, цехів, дільниць на виготовлення продукції, яка має попит на споживчому ринку;	2016 – 2021
в)	впроваджувати на підприємствах УТОГ сучасні енергозаощаджувальні системи та технології виробництва;	2016 – 2021
г)	Провести сертифікацію якості продукції підприємств УТОГ відповідно до стандартів ВТО та ЄС.	2016 – 2021
3.2.4.	Для забезпечення належних умов праці необхідно:	
а)	Розробити комплексну цільову програму покращення санітарно-гігієнічних умов праці інвалідів на підприємствах УТОГ.	2017
б)	Постійно співпрацювати з обласними та центральним відділеннями Фонду соціального захисту інвалідів.	2016 – 2021
3.2.5.	Проводити капітальні, середні та поточні ремонти нерухомого майна підприємств УТОГ:	2016 – 2021
а)	встановлювати енергозберігаюче обладнання котелень та системи опалення на підприємствах УТОГ;	2016 – 2021
б)	замінювати застарілі труби у діючих системах водопостачання та водовідведення на підприємствах УТОГ на труби з сучасних матеріалів;	2016 – 2021
в)	встановлювати енергозберігаюче освітлювальне обладнання на робочих місцях, цехах, дільницях, у приміщеннях управлінського апарату підприємств УТОГ;	2016 – 2021
г)	замінювати вікна на теплоізолюючі (пластикові) у приміщеннях цехів, дільниць та у приміщеннях управлінського апарату підприємств УТОГ;	2016 – 2021
д)	забезпечувати охорону праці та техніку протипожежної безпеки, належний технічний стан виробничих приміщень.;	2016 – 2021
е)	забезпечувати підготовку виробничих підприємств до умов роботи у осінньо-зимовий період.	2016 – 2021
3.2.6.	Проводити курси з підготовки та підвищення кваліфікації заступників директорів з навчально-виховної роботи (з соціальних питань і кадрової роботи)	2017, 2019, 2021

4. Розвиток культосвітньої, оздоровчої та іншої неvirобничої бази УТОГ

4.1 Основні проблеми та цілі

Одним з основних статутних завдань Українського товариства глухих є організація і провєння заходів з культурного відпочинку і дозвілля серед осіб з порушеннями слуху. Таким чином, Товариство повністю перебрало на себе вирішення державних завдань з культурного виховання глухих громадян України. Проте заклади культури УТОГ перебувають у складному стані, зокрема:

- погіршується їх матеріально-технічна база, не вистачає коштів для проведення капітального ремонту будівель та на опалення у зимовий період;
- скорочується кількість культпрацівників через недостатність коштів на їх фінансування та збільшується плинність кадрів через низький рівень оплати праці;
- не здійснюється на належному рівні нормативно-методичне забезпечення роботи культпрацівників УТОГ.

Оскільки діючі в УТОГ будинки культури не мають статусу юридичної особи і безпосередньо підпорядковані регіональним організаціям УТОГ, то питання щодо їх подальшого розвитку потрібно вирішувати у комплексі з питаннями розвитку обласних організацій УТОГ.

4.2 Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
4.2.1.	Проводити курси з підвищення кваліфікації культпрацівників будинків культури УТОГ на базі НВЦ УТОГ.	2016 – 2021
4.2.2.	Здійснювати пошук, використання і поширення нових організаційних творчих підходів у діяльності будинків культури УТОГ.	2016 – 2021
4.2.3.	Впроваджувати у роботу БК УТОГ нові форми і методи організації видовищно-дозвіллевої діяльності з врахуванням вікових категорій нечуючих членів УТОГ та їх запитів.	2016 – 2021
4.2.4.	Підтримувати та заохочувати діяльність народних самодіяльних художніх колективів, клубів за інтересами та гуртків художньої самодіяльності будинків культури УТОГ. У зв'язку з цим проводити такі обласні та всеукраїнські конкурси і огляди колективів художньої самодіяльності:	
а)	конкурс професійної майстерності культорганізаторів УТОГ;	2018; 2021
б)	конкурс “Ігри патріотів УТОГ”;	2016 – 2021
в)	виставку образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва нечуючих майстрів УТОГ;	2017; 2020
г)	фестиваль самодіяльної художньої творчості серед учнів спеціальних загальноосвітніх шкіл-інтернатів для дітей з порушеннями слуху;	2018
г)	конкурс перекладачів жестової мови;	2017; 2019
д)	конкурс «Міс УТОГ», «Містер УТОГ»;	2016 – 2021

№	Опис заходу	Термін виконання
е)	конкурс пісні у жестовому виконанні;	2017; 2019
є)	конкурс нечуючих ілюзіоністів;	2019
ж)	фестиваль колективів художньої самодіяльності будинків культури УТОГ;	2019; 2021
з)	конкурс глухих фото і відеоаматорів.	2017; 2019
4.2.5.	Використовувати сучасні інформаційні технології у всіх сферах культурно-просвітницької діяльності.	2016 – 2021
4.2.6.	Забезпечувати участь колективів художньої самодіяльності УТОГ у міжнародних культурно-масових заходах.	2016 – 2021
4.2.7.	Проводити тренінги для лідерів обласних молодіжних організацій УТОГ з різноманітних питань лідерства та розвитку відносин з УТОГ.	2017; 2019
4.2.8.	Організовувати та проводити навчальні курси “Лідер УТОГ” на базі Навчально-відновлювального центру УТОГ.	2016; 2018; 2021
4.2.9.	Організовувати щорічне оздоровлення інвалідів зі слуху на базах відпочинку УТОГ.	2016-2021
4.2.10.	Відновити роботу бази відпочинку «Берізка» Миколаївського УВП УТОГ.	2016
4.2.11.	Провести реконструкцію ОРЦ «Одіссей».	2016 – 2018
4.2.12.	Провести реконструкцію бази відпочинку «Берізка» Миколаївського УВП УТОГ.	2017 – 2021

5. Підвищення ефективності використання нерухомого майна УТОГ

5.1. Основні проблеми та цілі

У власності УТОГ перебуває нерухоме майно, на базі якого здійснюють свою статутну діяльність структурні підрозділи УТОГ.

Проте через незадовільне фінансове становище і відсутність накопичень у амортизаційних фондах значна кількість нерухомого майна УТОГ, яке перебуває у управлінні виробничих підприємств УТОГ, не ремонтується і потребує капітальних ремонтів.

Також потребує капітального ремонту і нерухоме майно УТОГ, яке перебуває у оперативному управлінні обласних організацій УТОГ.

Крім цього у зв'язку зі зменшенням чисельності членів УТОГ, зміною технології та зменшенням обсягів виробництва, велика частина нерухомого майна УТОГ виведена з господарського та виробничого обороту і використовується неефективно. Видатки на утримання та ремонт такого нерухомого майна УТОГ фінансують ті організації і підприємства УТОГ, у оперативному управлінні або у

господарському віданні яких вони перебувають. У зв'язку з цим потрібно забезпечити ефективне використання і самовідновлення нерухомого майна УТОГ.

5.2. Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
5.2.1.	Створити централізований фонд капітальних ремонтів нерухомого майна УТОГ.	2017
5.2.2.	Вирішити питання щодо придбання офісних приміщень для організації роботи таких регіональних організацій УТОГ:	
а)	Волинської обласної організації УТОГ;	2017 – 2018
б)	Полтавської обласної організації УТОГ;	2020 – 2021
в)	Рівненської обласної організації УТОГ;	2019 – 2021
г)	Чернівецької обласної організації УТОГ.	2018 – 2019
5.2.3.	Провести інвентаризацію і впорядкування (усунення неточностей, помилок запису) державних актів про право власності УТОГ на нерухоме майно. Оформити право власності УТОГ на те нерухоме майно, на яке до цього часу воно не оформлене.	2016 – 2021
5.2.4.	Створити на окремих підприємствах УТОГ, які розміщені у районних містечках, структурні підрозділи з виробництва сільськогосподарської продукції, тепличні господарства, господарства з розведення птиці, свиней, тощо.	2017 – 2021
5.2.5.	Створити електронний реєстр нерухомого майна, що належить УТОГ на праві власності, користування або оренди.	2017 – 2018

6. Допомога членам УТОГ у вирішенні житлової проблеми

6.1. Основні проблеми та цілі

На підприємствах і в організаціях УТОГ майже не вирішуються питання з забезпечення працівників житлом. Незважаючи на те, що діючим положенням про розподіл прибутку передбачено формування на підприємствах УТОГ фондів житлового будівництва, фактично цих коштів немає.

Через не вирішення житлової проблеми гуртожитки УТОГ перенаселені, а кількість колишніх працівників УТОГ, які вийшли на пенсію за віком і продовжують жити у гуртожитках УТОГ, щороку зростає. У гуртожитках УТОГ не вистачає житлових площ для надання працівникам підприємств і організацій із числа нечуючої молоді, що не дозволяє оновлювати кадри і створює проблему недостатності кадрового забезпечення УТОГ. Гуртожитки УТОГ потребують проведення капітальних ремонтів, проведення яких ускладнюється їх

перенаселенням і відсутністю вільних кімнат для тимчасового відселення наймачів житла на час проведення капремонтів їх приміщень.

У зв'язку з цим необхідно посилити роботу з забезпечення працівників УТОГ житлом.

6.2. Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
6.2.1.	Розробити і забезпечити виконання перспективної програми УТОГ «Житло» на період з 2017 по 2020 роки.	2017–2020
6.2.2.	Провести паспортизацію земельних ділянок, які перебувають у постійному користуванні підприємств і організацій УТОГ, і визначитись щодо можливості будівництва на них житлових будинків.	2017 – 2018
6.2.3.	Надавати за рахунок коштів підприємств і організацій УТОГ фінансову допомогу своїм працівникам із числа осіб пенсійного або перед пенсійного віку, які проживають у гуртожитках УТОГ і не мають власного житла, у придбанні земельних ділянок та у індивідуальному житловому будівництві.	2017 – 2021
6.2.4.	Провести ремонти та реконструкцію гуртожитків УТОГ (власні кошти підприємств, мешканців гуртожитків, кошти державного бюджету України, кошти бюджету УТОГ).	2017 – 2021
6.2.5.	Провести енергоаудит гуртожитків УТОГ і там, де це можливо, перевести їх на автономне опалення.	2017 – 2021

7. Посилення роботи з інформаційного забезпечення членів УТОГ

7.1. Основні проблеми та цілі

Для забезпечення права членів УТОГ на отримання інформації, повного і всебічного висвітлення діяльності УТОГ, широкого інформування глухих про шляхи вирішення їх проблем з соціального захисту і реабілітації, необхідно продовжити роботу з забезпечення глухих інформацією з використанням усіх засобів масової інформації і у тому числі: друкованих і електронних.

Потрібно також активно залучати до творчої співпраці із засобами масової інформації УТОГ творчих особистостей з порушеннями слуху, популяризувати діяльність УТОГ шляхом розміщення в засобах масової інформації всіх форм власності матеріалів про діяльність, досягнення і наявні в УТОГ проблеми, а також ширше використовувати для цієї мети можливості

найсучасніших електронних ресурсів (сайтів, електронних сторінок у соціальних мережах, тощо).

7.2. Шляхи вирішення проблем

№	Опис заходу	Термін виконання
7.2.1.	Продовжити роботу з забезпечення новими технічними засобами редакції газети «Наше життя» і видавничої групи УТОГ.	2016-2021
7.2.2.	Розглянути можливість виходу газети «Наше життя» з кольоровою обкладинкою у журнальному форматі.	2017-2021
7.2.3.	Забезпечити удосконалення та поповнення з урахуванням вимог часу інформаційної бази сайту газети «Наше життя» УТОГ.	2016-2021
7.2.4.	Розпочати роботу з підготовки і розміщення на сайті газети «Наше життя» УТОГ відео сюжетів жестовою мовою: новин та оголошень.	2016-2021
7.2.5.	З метою розвантаження пам'яті комп'ютерів, які використовуються в роботі редакції газети «Наше життя», розглянути можливість розміщення редакційного архіву фото- та текстових матеріалів на віртуальному диску.	2016-2021